

Vår dato 15.01.2025	Din/Deres dato	Saksbehandler Sara Stenbeck Hansen
800 80 000 Skatteetaten.no	Din/Deres referanse	Telefon 98015777
Org.nr 974761076	Vår referanse 2023/4268	Postadresse Postboks 9200 Grønland 0134 OSLO

KPMG LAW ADVOKATFIRMA AS

U.off. offl. § 13, fvl. § 13

Postboks 7000 Majorstuen
0306 OSLO
Norge

Att: Jan Erik Greni

Veiledende uttalelse - spørsmål om skattemessig behandling av Norsk Naturskadepool

1 Innledning

Vi viser til brev av 24. november 2023 fra KPMG Law Advokatfirma AS (heretter KPMG) på vegne av Norsk Naturskadepool (heretter Naturskadepoolen eller Poolen), samt etterfølgende møte og korrespondanse.

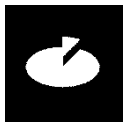
I brevet bes det om en uttalelse vedrørende de skattemessige konsekvensene av forslag til endringer i naturskadeforsikringsloven mv. (etablering av naturskadekapital i Norsk Naturskadepool mv.), jf. Prop. 62 L (2021-2022). Den foreslåtte endringen går blant annet ut på å etablere en felles naturskadekapital i Norsk Naturskadepool, slik at skadeforsikringsselskaper ikke lenger skal avsette naturskadekapital i eget selskap.

I brevet anmodes det om en avklaring av følgende spørsmål:

1. Er overføringene mellom forsikringsselskapene og Norsk Naturskadepool skattepliktige og dermed også fradragsberettigede for forsikringsselskapene?
2. Er Poolen en skattefri institusjon?
3. Er avkastningen på naturskadekapitalen i Norsk Naturskadepool gjenstand for skatteplikt, enten for forsikringsselskapene eller poolen?

Den 6. februar 2024 ble det avholdt et møte mellom skattekontoret, KPMG og Norsk Naturskadepool hvor flere problemstillinger ble diskutert. I e-post av 26. februar 2024 fra KPMG ble enkelte oppfølgingsspørsmål besvart. Samlet legges dette til grunn ved vurderingen av spørsmålene.

Etter at Skatteetaten mottok brevet fra KPMG, er det fattet vedtak om de foreslåtte endringene i lov om naturskadeforsikring (natskforsl.) i lovvedtak 69 (2021-2022). Endringene trådte i kraft 1. januar 2025. Det er også vedtatt ny forskrift; FOR-2024-01-26-111 Forskrift om naturskadeforsikring (naturskadeforsikringsforskriften) (heretter «Forskriften»), med ikrafttredelse fra samme dato. Forskriften erstatter flere forskrifter, herunder Forskrift om instruks for Norsk Naturskadepool. Ordningen som gjaldt frem til 1. januar 2025 vil i det videre bli omtalt som «tidligere ordning», og ordningen som gjelder fra 1. januar 2025 vil bli omtalt som «ny ordning».

I brevet fra KPMG er det tatt utgangspunkt i utkast til forskriftsregulering slik det fremgår i NOU 2019:4. Dette med bakgrunn i at det på tidspunktet for anmodningen ikke forelå en vedtatt forskrift. Den vedtatte forskriften avviker fra forslaget ved nummerering av bestemmelsene, og enkelte deler av innholdet er flyttet eller delt på flere bestemmelser. Skattekontoret vil i det følgende legge til grunn den vedtatte forskriftens bestemmelser, men bemerker at innholdet i den vedtatte forskriften totalt sett ikke avviker vesentlig fra forslaget til forskriftsregulering i NOU 2019:4.

2 Skattekontorets konklusjon

Norsk Naturskadepool er å anse som en skattefri institusjon etter skatteloven § 2-32. Overføringer til og fra Poolen vil være skattepliktig/fradragsberettiget for forsikringsselskapene, jf. skatteloven §§ 5-1 og 6-1.

3 Innsenders fremstilling av faktum og jus

I brevet redegjør innsender for hvordan tidligere ordning var, og om den nye (på anmodningens tidspunkt) foreslåtte ordningen. Deretter redegjøres det for de skattemessige konsekvensene.

Tidligere ordnings regler er omtalt i avsnitt to i brevet fra KPMG. Etter natskfor. § 1 er de ting som er forsikret mot brannskade, også forsikret mot naturskade. Skadeforsikringsselskaper som erstatter naturskade i Norge, må være medlemmer i Poolen. Virksomhet til Poolen var i tidligere ordning regulert i Forskrift om instruks for Norsk Naturskadepool. I denne forskriften var blant annet fastsettelse av premie til naturskadeordningen regulert. Den samlede premien skal over tid svare til Poolens og forsikringsselskapenes skadebeløp og kostnader. Følgelig vil ikke Poolen gå med overskudd.

På bakgrunn av opplysninger som overføres til Poolens skaderapporteringssystem blir kostnader knyttet til naturskadeordningen utliknet mellom Poolens medlemmer. Denne utlikningen er nærmere forklart på side 6 flg. i brevet fra KPMG.

I tidligere ordning skal differansen mellom opptjent premie og forsikringsselskapets ansvar overfor Poolen avsettes til naturskadekapitalen, som utelukkende skal kunne benyttes til å dekke fremtidige naturskader. Denne kapitalen forvaltes i tidligere ordning sammen med forsikringsselskapets øvrige kapital, og avkastningen inngår på samme måte i skattepliktig resultat.

I år med underskudd på naturskadeordningen for det enkelte selskap, vil det etter tidligere ordnings regler være forsikringsselskapet som er ansvarlig for dette, og dette føres mot naturskadekapitalen. Om det ikke finnes naturskadekapital i selskapet vil underskuddet måtte dekkes av annen egenkapital.

Det er videre opplyst i brevet fra KPMG at avkastning på naturskadekapitalen er «ansett å utgjøre en indirekte kompensasjon for selskapenes kostnader ved å drifte ordningen».

Når det gjelder den nye ordningen er det i brevets pkt. 3.1 på side 3, opplyst følgende:

«Hovedforskjellen i den nye ordningen sammenlignet med gamle ordningen er altså at naturskadekapitalen skal bygges opp i et eget rettssubjekt, Norsk Naturskadepool, istedenfor hos selskapene selv. Dette innebærer at det vil skje transaksjoner mellom forsikringsselskapene og poolen, avhengig av hvorvidt skadeårgangene for hvert enkelt selskap har en positiv eller negativ saldo.»

Som tidligere nevnt er anmodningen fra KPMG skrevet før lovvedtak 69 (2021-22) og ny vedtatt forskrift FOR-2024-01-26-111. I brevet er det derfor tatt utgangspunkt i Prop. 62 L (2021-2022) og NOU 2019:4. På side 4 i brevet fra KPMG er det sitert fra utkast til forskrift slik den fremgår av NOU 2019:4. Som nevnt over vil innholdet i utkastet i hovedsak ikke avvike fra de regler som nå er vedtatt og gjeldende.

Skattekontoret siterer følgende fra anmodningen vedrørende de skattemessige vurderingene:

*«4.3. Skattemessig behandling for forsikringsselskapene av overføringer til fondet – fradragsrett
Hovedspørsmålet som oppstår ved den nye ordningen er hvorvidt en overføring fra medlemmet til naturskadepoolen skal være fradragsberettiget for medlemmet. En annen side av samme spørsmålet er om en overføring fra naturskadepoolen skal behandles som en skattepliktig inntekt for medlemmet. Dersom en overføring fra naturskadepoolen skal regnes som skattepliktig inntekt for medlemmet, tilsier symmetrihensynet at en overføring til naturskadepoolen skal være tilsvarende fradragsberettiget.*

Etter vårt syn er det overvekt av argumenter for at overføringer til og fra naturskadepoolen vil ha skattemessig effekt for forsikringsselskapene. Dette innebære at medlemmet som overfører midler til naturskadepoolen, har fradragsrett for denne kostnaden.

Denne løsningen har støtte i skatteloven § 6-1 som gir fradrag for kostnader som er pådratt til å «erhverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt». Skatteloven § 6-1 oppstiller flere vilkår for fradragsrett. For det første må en kostnad være pådratt, og for det andre må det foreligge tilstrekkelig tilknytning mellom kostnaden og skattepliktig inntekt.

I vilkåret om at en kostnad må vær pådratt, ligger at det må foreligge en oppofrelse, eller en reduksjon i skattyters formuesstilling, for at fradragsrett skal foreligge. Oppofrelse vil i alminnelighet foreligge hvor midlene er overført til et annet skattesubjekt, jf. Per Helge Stoveland (red.) Skatteloven med kommentarer, Oslo 2020. Til forskjell fra tidligere ordning hvor naturskadekapitalen ble behandlet som en sikkerhetsavsetning innenfor forsikringsselskapenes eget regnskap, skal naturskadekapitalen med ny ordning overføres til Norsk Naturskadepool.

Det er etter vår oppfatning liten tvil om at en overføring fra medlemmet til naturskadepoolen, som er et eget rettssubjekt, medfører en kostnad for medlemmet. Medlemmet rår ikke selv lenger over kapitalen som overføres til naturskadepoolen, til forskjell fra hvordan den nåværende ordningen med avsetninger til naturskader fungerer. Det foreligger således en reduksjon i skattyters formuesstilling. At det også kan foreligge oppofrelse i tilfeller hvor midler er overført til et annet

skattesubjekt som skattyter har innflytelse over, følger av Rt. 1983 s. 1462 (Utv. 1983 s. 46) Braathens SAFE. Dette er likevel modifisert eksempelvis i Utv. 1998 s. 948 hvor en overføring av midler til en stiftelse ikke ble ansett som en kostnad, fordi stiftelsen ikke var tilstrekkelig frittstående i forhold til skattyter.

Vi kan ikke se at det samme gjør seg gjeldende for naturskadepoolen. Det er også uttrykkelig presisert i utkastet til ny forskrift § 1-1 at «Ingen av poolens medlemmer har eiendomsrett til poolens naturskadekapital». Vilkåret om oppofrelse er derfor etter vårt syn oppfylt.

Det kan også nevnes at spørsmålet om kostnaden er pådratt, har en nær sammenheng med spørsmålet om når en kostnad skal komme til fradrag, altså tidfestingen av kostnaden. Ved skattereformen i 1992 ble realisasjonsprinsippet foreslått som en innstramming i forhold til regnskapsprinsippet blant annet fordi man var særlig opptatt av å stramme inn fradragsretten for avsetninger, hvilket også stod sentralt ved avviklingen av regnskapsprinsippet i 2005. Etter skatteloven § 14-2 som lovfester realisasjonsprinsippet, skal kostnader tidfestes det året hvor det foreligger en ubetinget plikt til å dekke eller innfri kostnaden bestemmelsens annet ledd.

Tidligere var det behov for særlig hjemmel i skatteloven § 8-5 for å oppnå fradragsrett for avsetning til naturskadekapital. Som et resultat av ny ordning, må det imidlertid legges til grunn at det foreligger en ubetinget plikt for forsikringsselskapet til dekke kostnaden på det tidspunkt hvor overføringen til naturskadepoolen skjer. På dette tidspunktet vil kostnaden også være pådratt etter skatteloven § 6-1, slik at det ikke lenger er tale om fradrag for avsetning til en fremtidig kostnad for forsikringsselskapene.

Det avgjørende for fradragsrett etter skatteloven § 6-1 blir dermed om kostnaden er pådratt for å «erhverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt». Dette er forstått som at det må foreligge tilstrekkelig tilknytning mellom kostnaden og inntekten eller inntektsservervet. Som forklart tidligere under punktet om dagens ordning, er de forsikringsselskaper som i dag erstatter naturskade, pålagt å være medlemmer av en felles skadepool. I tillegg følger det av naturskadeforsikringsloven § 4a at dersom det inngås avtale om brannskadeforsikring med et forsikringsselskap som ikke er medlem av naturskadepoolen, skal det betales en avgift til naturskadepoolen. Innbetalingen til naturskadepoolen er dermed pålagt gjennom lov og forskrift for selskaper som tilbyr brannforsikring. Dette fremgår videre gjennom at premien for naturskadeforsikringen er en promillesats av brannforsikringssummen, og promillesatsen er lik for alle forsikringstakere.

Fradragsrett forutsetter at kostnaden pådras med det formål å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt. Når det gjelder lovpålagte kostnader, legger Per Helge Stoveland i Norsk Lovkommentar note 486 til skatteloven § 6-4 til grunn at det ikke er like naturlig å se hen til formålet, ettersom kostnaden er lovbestemt. For slike kostnader som pådras ufrivillig, er det mer naturlig å se hen til om kostnadene er foranlediget av den inntektsgivende aktiviteten.

Kostnaden for medlemmene til naturskadepoolen er et resultat av at forsikringsselskapene tilbyr brannforsikring, og premien (kostnaden) for hvert enkelt selskap er knyttet opp til en promillesats av brannforsikringssummen. Forsikringsselskapene som tilbyr brannforsikring, gjør dette som et ledd i deres forsikringsvirksomhet, som selskapene driver med formål om å skape en fortjeneste, altså erverve skattepliktig inntekt. Etter vårt syn kan derfor kostnaden til naturskadepoolen best karakteriseres som en kostnad som foranlediges av forsikringsselskapenes inntektsgivende arbeid, og oppfyller vilkåret om å være pådratt for «erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt».

At medlemmene skal gis fradrag for overføringer til naturskadepoolen, kan det også finnes støtte for i begrunnelsen for lovendringen om fradrag for avsetninger i forsikringsselskap som ble endret med virkning fra og med inntektsåret 2018. Lovendringen medførte at det ikke lenger ble gitt fradrag for avsetninger til naturskadefondet i form av naturskadekapital. Dette ble begrunnet med at avsetninger til naturskadefondet var å anse som egenkapital for forsikringsselskapene mye basert på den regnskapsmessige klassifiseringen. Etter den foreslåtte ordningen overføres midlene fra medlemmene og til naturskadepoolen, som er et eget skatte- og rettssubjekt, og dette trekker i retning i at midlene i alle fall for skattemessige formål i mindre grad har karakter av å være egenkapital. Departementet utelukker heller ikke i Prop. 62 L (2021-2022) at lovforslaget kan innebære at det må gjøres tilpasninger i regelverket for skadeforsikringsselskapenes føring av regnskap. Dette kan også få betydning for den skattemessige behandlingen.

Etter vårt syn følger det dermed av skattelovens § 6-1 at overføringer fra medlemmene til naturskadepoolen, er fradragsberettigede for medlemmene. Dersom myndighetene skulle ønske en annen behandling, krever dette etter vårt syn lovhjemmel som i dag ikke finnes.

Det følger av dette og at overføringer til medlemmene fra naturskadefondet er å anse som skattepliktig inntekt ettersom en overføring fra naturskadefondet til medlemmet må anse som fordel vunnet ved virksomhet, jf. skattelovens § 5-1.

4.4. Skattemessig behandling av naturskadepoolen

Det neste spørsmålet som oppstår er hvorvidt naturskadepoolen vil være undergitt skatteplikt eller ikke. Av utkast til ny forskrift om Norsk Naturskadepool § 1-1 fremgår det klart at poolen skal være et eget rettssubjekt, og at formålet med poolen er å ivareta gjenforsikring av naturskadeforsikring. Poolen skal ikke gå med overskudd, og avkastning på naturskadekapital som opparbeides i poolen skal gå tilbake til poolen. Ingen av poolens medlemmer har eiendomsrett til poolens naturskadekapital, og det kan ikke åpnes konkurs- eller akkordforhandlinger i poolen

I utgangspunktet legger vi til grunn at Norsk Naturskadepool har alminnelig skatteplikt i tråd med skattelovens § 2-2. Skattelovens § 2-32 fritar imidlertid «... selskap eller innretning som ikke har erverv til formål» fra formue- og inntektsskatteplikten.

Bestemmelsen tar utgangspunkt i om institusjonen eller organisasjonen ut fra en objektiv vurdering kan være egnet til å oppnå andre resultater enn overskudd, jf. Aarbakke 1990 s. 396. Som referert i Stoveland m.fl. Skatteloven med kommentarer, vil et formål om å fremme ulike former for allmenne interesser typisk være et ikke-erhvervsmessig formål. I Rt. 1955 s. 175 (Utv. 1955 s. 209) Veritas I ble Det Norske Veritas, som drev med klassifikasjon og besiktigelse mv. av skip, karakterisert som «en halvoffentlig institusjon, som fremmer allmennyttige interesser og som ikke har erverv til formål». Den allmennyttige interessen besto her i å fremme sikkerhet til sjøs.

Basert på Norsk Naturskadepools formål, er det vår oppfatning at Norsk Naturskadepool bør falle innunder fritaket i skattelovens § 2-32 og således ikke være gjenstand for verken inntektsskatt eller formuesskatt. Det synes klart at Norsk Naturskadepool ikke har erverv til formål, men skal sørge for en hensiktsmessig fordeling og håndtering av forsikringsutbetalinger ved naturskader som ellers ikke ville være dekket. Ordningen er lovfestet, og forsikringsselskaper som tilbyr brannforsikring er pålagt å være med i ordningen. En av naturskadepoolens oppgaver er å forvalte midlene på en hensiktsmessig og forsvarlig måte, altså vil naturskadepoolen kunne ha kapitalinntekter som følge av denne forvaltningen. Kapitalinntektene skal imidlertid tilføres naturskadekapitalen. I NKS-dommen, Rt. 1985 s. 917 uttalte Høyesterett på s. 920 at «Det loven spør etter, er om stiftelsen har erverv til formål. Den økonomiske virksomhet som skjer innenfor rammen av et ikke-erhvervsmessig formål, skal være fritatt for formues- og inntektsskatt». Det må legges til grunn at meravkastningen fra plasseringen av naturskadekapitalen benyttes til det samme formålet som kapitalen ellers.

Selv om naturskadepoolen etter vår vurdering vil være fritatt for skatt, er det sentralt å få spørsmålet avklart i forbindelse med overgangen til ny ordning i lys av de store verdier som er involvert.

4.5. Nærmere om skattemessig behandling av avkastning av naturskadekapitalen

Naturskadepoolen skal, i tillegg til sitt hovedformål om å sikre at naturskader erstattes, forvalte naturskadepoolens kapital på en «en hensiktsmessig og forsvarlig måte», jf. forslaget til ny forskrift om Norsk Naturskadepool § 1-1. I den grad slik forvaltning medfører en avkastning/gevinst, kan det stilles spørsmål om gevinsten skal tilhøre naturskadepoolen, eller om den skal tilordnes medlemmene.

Det er på det rene at naturskadepoolen er et eget retts- og skattesubjekt. Som følge av dette må det klare utgangspunktet være at en avkastning/gevinst som naturskadepoolen har på sin egen kapital, også skal tilordnes naturskadepoolen. At dette må være løsningen følger også av ordlyden i skattelovens § 5-1, hvor det konstateres at skattepliktig inntekt vil være «fordel vunnet ved arbeid, kapital eller virksomhet. For naturskadepoolen vil avkastningen være en fordel vunnet ved kapital, i tråd med ordlyden i bestemmelsen. På medlemmenes hånd har det ikke oppstått en fordel, ettersom dette i det minste krever at avkastningen har en økonomisk verdi for medlemmene. Denne økonomiske fordelen for medlemmene oppstår ikke før de eventuelt mottar en overføring fra

naturskadepoolen -- frem til dette tidspunktet kan ingen av medlemmene sies å ha oppnådd en fordel.

Som tidligere nevnt er medlemmenes innbetalingsforpliktelser direkte knyttet til en promillesats av brannforsikringssummen. Det har derfor ingen betydning for medlemmenes innbetaling hvorvidt naturskadefondet oppnår en avkastning eller ikke, deres innbetalingsforpliktelse forblir den samme. At fordelene må tilskrives naturskadefondet og ikke medlemmene fremgår også av at det i forslaget til ny forskrift om Norsk Naturskadepool § 1-1 uttrykkelig sies at «ingen av poolens medlemmer har eiendomsrett til poolens naturskadepool». Den økonomiske virksomhet som skjer innenfor rammen av et ikke-erhvervsmessig formål etter skatteloven § 2-32, skal være fritatt for formues- og inntektsskatt, og dette omfatter også avkastningen av fondsmidlene.

En eventuell fortjeneste som oppstår i som følge av naturskadepoolens forvaltning av naturskadepoolkapitalen, må derfor regnes som en inntekt hos naturskadepoolen som omfattes av skattefritaket i skatteloven § 2-32.»

4 Skattekontorets vurderinger

4.1 Innledning

Innledningsvis vil skattekontoret bemerke at dette er en veiledende uttalelse som ikke er bindende for innsender eller Skatteetaten. Skattekontoret skal på bakgrunn av innsenders beskrivelse av faktum og de forutsetninger som tas, i det følgende vurdere de skattemessige konsekvensene av den vedtatte ordningen om å etablere en felles naturskadepool i Norsk Naturskadepool. Videre presiseres det at det ikke tas stilling til eventuelle andre skattespørsmål eller problemstillinger som måtte oppstå, ut over de spørsmål som er drøftet i det følgende.

I det følgende vil skattekontoret ta stilling til følgende spørsmål:

1. Er Norsk Naturskadepool å anse som en skattefri institusjon i medhold av skatteloven § 2-32 første og andre ledd?
2. Er overføringer mellom Poolen og forsikringsselskapene skattepliktig/fradragsberettiget for forsikringsselskapene?

4.2 Er Norsk Naturskadepool å anse som en skattefri institusjon i medhold av skatteloven § 2-32?

4.2.1 Den skatterettslige klassifiseringen av Norsk Naturskadepool

For å kunne vurdere om Norsk Naturskadepool omfattes av skattefritaket i skatteloven (sktl.) § 2-32 første ledd, legger skattekontoret til grunn at bestemmelsen kun omfatter selvstendige skattesubjekter. Dette følger ikke direkte av bestemmelsens ordlyd. Likevel er dette uttrykkelig presisert i Skatte-ABC 2024, S-15-1-1.1, hvor det står at «Selskap med deltakerfastsetting, jfr. sktl. § 2-2 annet ledd, omfattes [heller] ikke av skattefritaket.»

I anmodningen blir det lagt til grunn at Poolen er å anse som et selvstendig skattesubjekt uten nærmere vurdering. Basert på de særskilte karakteristika som kjennetegner Norsk Naturskadepool, finner skattekontoret likevel å ville foreta en vurdering av den skatterettslige klassifikasjonen av Poolen.

Poolen er en unik innretning med sitt eget rettsgrunnlag i lov om naturskadeforsikring med tilhørende forskrift. Den er et eget rettssubjekt, med lovbestemte medlemmer. Medlemmene er forpliktet til å respektere og innordne seg etter de beslutninger som tas av Poolen i medhold av lov og forskrift.

Naturskadepoolens kapital som nå forvaltes av Poolen har medlemmene ikke eiendomsrett til, men de kan få dekning for underskudd på forsikringsavtalene sine i år der utbetaling ikke er mulig (underskuddsår). Poolen skal ha en daglig leder og et styre. I tillegg skal det etableres et skadeutvalg, samt andre utvalg som blant annet skal føre kontroll og gi råd til daglig leder og styret i tilknytning til Poolens oppgaver.

Naturskadepoolens medlemmer har som nevnt ikke eiendomsrett til Poolens naturskadepoolkapital, og Poolen kan av den grunn ikke anses som et tingsrettslig sameie. Vi ser at det forhold at medlemmene kan bli ansvarlig for sin andel av et mulig underskudd i Poolen, kan anføres som et argument for å anse Poolen som et selskap med deltakerfastsetting. Imidlertid har medlemmene ikke rett på noen andel av et positivt resultat, da dette skal avsettes til naturskadepoolkapitalen i Poolen. Slik skattekontoret ser det, taler dette samlet mot å anse Poolen som et selskap med deltakerfastsetting.

Spørsmålet er derfor om Poolen er å anse som et eget skattesubjekt. Det fremgår av forarbeidene at Poolen er et såkalt «sui generis», det vil si et rettssubjekt som ikke er likt noe annet rettssubjekt, og dermed enestående i sitt slag. Den har dermed ikke en selskapsform som direkte faller inn under noen av de opplistede alternativene i skatteloven § 2-2 første ledd. Ved vurderingen må en derfor se på hvilken selskapsform Poolen i tilfelle kan ligne mest på, og av den grunn må kunne anses å falle inn under.

Følgende selskapsformer er å anse som egne skattesubjekter etter skatteloven § 2-2 første ledd:

- a. *aksjeselskap og allmennaksjeselskap,*
- b. *sparebank og annet selveiende finansieringsforetak,*
- c. *gjensidig forsikringselskap,*
- d. *samvirkeforetak,*
- e. *selskap eller sammenslutning som noen eier formuesandeler i eller mottar inntektsandeler fra, når ansvaret for selskapets eller sammenslutningens forpliktelser er begrenset til selskapets eller sammenslutningens kapital,*
- f. *statsforetak etter statsforetaksloven,*
- g. *interkommunalt selskap, jf. lov om interkommunale selskaper,*
- h. *innretning eller forening under selvstendig bestyrelse, herunder*
 1. *stiftelser*
 2. *døds-, konkurs- og administrasjonsbo*
 3. *allmenningskasser*

Selskapsformene nevnt i bokstavene a, b, d, f og g vil ikke være aktuelle siden Poolen ikke vil oppfylle de vilkårene som oppstilles for disse selskapsformene. Poolen vil heller ikke omfattes av bokstav e, da det ikke er noen som har formuesandeler eller mottar inntektsandeler fra Poolen. Den vil etter skattekontorets oppfatning heller ikke falle inn under bokstav c, gjensidig forsikringsselskap. I juridisk teori er det lagt til grunn at gjensidig forsikringsselskap er en selskapsform hvor selskapet overtar en risiko mot vederlag. Det vil her være selskapene som skal bære den økonomiske risikoen knyttet til naturskader, og Poolen vil av den grunn vanskelig kunne anses å falle inn under denne selskapsformen.

Når det gjelder innretninger og foreninger mv. i bokstav h, er det i juridisk litteratur pekt på at disse skiller seg fra sammenslutninger i bokstav e, ved at innretning og foreninger ikke har eiere. Naturskadepoolen er som nevnt en juridisk person som heller ikke har eiere.

Organiseringen av Poolen følger av Forskriften som har detaljerte bestemmelser om Poolens ansvarlige organer. Årsmøte er den øverste myndigheten og medlemmenes stemmeandel på årsmøtet tilsvarer markedsandelen av brannforsikringspremie året før. Årsmøtet godkjenner årsberetning og regnskap, velger styremedlemmer, styreleder, nestleder og statsautorisert revisor. Poolen har også en daglig leder som er ansvarlig overfor styret.

På bakgrunn av det ovennevnte forstår vi det slik at Poolen har en organisering der organene tar alle de bestemmende beslutningene. Vilåret om selvstendig bestyrelse må dermed kunne sies å være oppfylt.

Etter skattekontorets oppfatning er det mest nærliggende å anse Naturskadepoolen som en innretning under selvstendig bestyrelse. Vi har derfor kommet til at Naturskadepoolen må kunne anses som et selvstendig skattesubjekt som faller inn under skatteloven § 2-2 første ledd bokstav h.

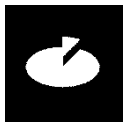
4.2.2 Er Poolen skattefri etter skatteloven § 2-32 første ledd?

Inntekt vunnet ved virksomhet er skattepliktig etter sktl. § 5-1, jf. § 5-30, og innretninger som er selvstendige skattesubjekter etter sktl. § 2-2 første ledd har i utgangspunktet plikt til å svare skatt av slik inntekt. Selskap eller innretning mv. som ikke har erverv til formål, er fritatt for formues- og inntektsskatt etter sktl. § 2-32 første ledd.

Spørsmålet som må vurderes er om Norsk Naturskadepool er en innretning som «ikke har erverv til formål», jf. sktl. § 2-32 første ledd.

Ved vurderingen av om virksomheten ikke har erverv til formål, skal det ifølge rettspraksis tas utgangspunkt i det vedtektsbestemte formålet, den faktiske virksomheten og oppbyggingen av institusjonen. I tillegg er det gjennom rettspraksis utviklet flere andre momenter som inngår i helhetsvurderingen. Vi viser her blant annet til omtale i Skatte-ABC 2024, S-15-3.

Dersom innretningen er unntatt fra skatteplikt, er alle inntekter som realiserer det ikke-erверvsmessige formålet unntatt fra beskatning. Har innretningen også inntekter fra økonomisk virksomhet som finansierer det ikke-erверvsmessige formålet, er dette skattepliktige inntekter etter skatteloven § 2-32 andre ledd. Dersom en innretning har både erверvsmessige og ikke-erверvsmessige formål, vil hovedformålet være

avgjørende for spørsmålet om skattefritak. Hovedformålet er den eller de delene av virksomheten som står for over halvparten av driften, jf. blant annet Rt. 1991 s. 705 (Veritas II).

Som omtalt ovenfor er både forsikringsselskapene og Poolen nødvendige brikker i ordningen med naturskadeforsikring. Samtidig har disse forskjellige oppgaver, som ikke overlapper hverandre. Naturskadepoolen, som her skal vurderes, er f.eks. ikke direkte delaktig i selve forsikringsoppgjørene overfor forsikringsselskapenes kunder. Dette innebærer at Poolen ikke er involvert i selve utbetalingen av forsikringsoppgjørene. På samme måte er ikke forsikringsselskapene direkte delaktige i de oppgavene som ligger til Poolen, herunder fastsettelsen av forsikringspremien, men må rette seg etter de beslutningene som tas av Poolen.

Etter skattekontorets syn må Poolens oppgaver og formål vurderes konkret etter skatteloven § 2-32, og ikke kun det overordnede formålet som fremgår av naturskadeforsikringsloven. Vi vil videre se nærmere på hovedmomentene oppstilt i rettspraksis.

Naturskadepoolens formål

Formålet med Naturskadepoolen fremgår av § 4 i Endringslov til naturskadeforsikringsloven mv. Poolen skal være et kontaktledd mellom forsikringsbransjen og Landbruksdirektoratet. Den skal utlikne naturskadeerstatningene mellom selskapene på følgende måte, jf. bestemmelsens tredje ledd:

«I skadeårganger med overskudd skal et medlem av skadepoolen overføre sin andel av overskuddet til poolens naturskadekapital. I skadeårganger med underskudd skal medlemmets andel av underskuddet dekkes av poolens naturskadekapital, med de begrensningene som følger av fjerde ledd. Er skadepoolens naturskadekapital ikke tilstrekkelig til helt eller delvis å dekke underskuddet, skal medlemmet selv dekke sin andel av det gjenstående underskuddet. Skadepoolen forvalter poolens naturskadekapital».

I forarbeidene (Prop. 62 L (2021-2022)) er formålet med ordningen og Naturskadepoolen beskrevet på følgende måte i kapittel 1:

«Formålet med ordningen er at skadepoolens naturskadekapital skal vokse i år med overskudd, og at selskapene skal kunne trekke på naturskadekapitalen i år med underskudd. Forslaget vil bidra til å sikre at naturskadekapitalen som bygges opp, og avkastningen den genererer, blir brukt til å dekke naturskader. I tillegg vil det føre til mer likeverdige konkurransevilkår mellom forsikringsselskapene»

I kapittel 12, punkt 12.2 er det tatt inn hvordan Utvalget som har evaluert naturskadeforsikringsordningen beskriver poolens formål i NOU 2019:4:

«Utvalget har redegjort for at Norsk Naturskadepool i dag er å betrakte som ren utligningspool, og at den ikke grunnleggende vil skifte karakter ved den ordningen utvalgets flertall legger opp til. I tillegg til å utligne kostnadene mellom medlemsselskapene vil poolen få ansvaret for å kreve inn

naturskadepoolen fra selskapene i overskuddsår og utbetale slik kapital i underskuddsår. Poolen vil også få ansvaret for å sikre en forsvarlig forvaltning av den naturskadepoolen som bygges opp i poolen. Poolen vil ikke drive egen ervervsmessig virksomhet og vil ikke ta forsikringsrisiko.»

Formålet slik det er beskrevet i loven samt forarbeidene viser at Poolens formål er å sørge for en hensiktsmessig fordeling og håndtering av forsikringsutbetalinger ved naturskader. Etter skattekontorets vurdering taler dette mot å anse poolen for å ha «ervert til formål».

De nærmere oppgavene Poolen har for å ivareta sitt formål som nevnt ovenfor er tatt inn i forskrift om naturskadeerstatning § 8. Her fremkommer at Poolen skal:

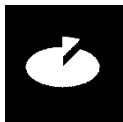
- Fastsette den årlige premieraten for naturskadedekningen
- Utligne naturskadeerstatninger mellom medlemmene i poolen
- Forvalte poolens naturskadepoolen
- Ivareta gjenforsikringsdekningen i ordningen
- Skaderapportering
- Føre kontroll med utvalgte skader som medlemmene melder inn
- Være et kontaktledd mellom medlemmene
- Ha løpende kontakt med Landbruksdirektoratet
- Bistå med kunnskap og informasjon i arbeidet med å unngå eller begrense naturskader

Skattekontoret vil kommentere formålet i § 8 nærmere i det følgende.

Som del av de administrative oppgavene, skal Poolen fastsette den årlige premieraten for naturskadeforsikringen. Ut fra et solidaritetsprinsipp er det ønskelig at premien på forsikringen skal være lik over hele landet og dermed fastsettes av Poolen som en felles rate. Dette er en grunnleggende forutsetning for naturskadeordningen. Det følger videre av Forskriften § 22 at denne skal fastsettes under hensyn til at de samlede premieinntektene over tid skal svare til kostnadene for naturskadeforsikring og tilhørende kostnader, samt Poolens administrative kostnader. Dette innebærer at det ved selve premiefastsettelsen ikke skal beregnes noe fortjenesteelement. Naturskadeordningen generelt og Poolens virksomhet spesielt forutsettes dermed å ikke skulle gå med overskudd over tid basert på premieinnbetalingene, jf. Prop. 62 L punkt 3.1.

Videre skal Poolen også sørge for å utligne naturskadeerstatninger mellom medlemmene. Som en del av dette skal selskaper som har underskudd på sin dekning, få utlignet dette mot andre selskapers overskudd. Det er Poolen som skal administrere dette. Det praktiske og rettslige grunnlaget for dette arbeidet fremgår av Forskriftens kapittel 5 i bestemmelsene §§ 28-35.

En sentral oppgave som nå skal utøves av Poolen, er forvaltning av naturskadepoolen, jf. Forskriften § 8. I år hvor den totale premieinnbetaling til selskapene overstiger de totale erstatningsutbetalingene, skal overskuddet overføres til naturskadepoolen i Poolen og forvaltes av Poolen selv. I skadeårganger med underskudd vil naturskadepoolen og avkastningen på denne kunne dekke medlemmenes andel av underskudd med visse begrensninger. Det følger av Forskriften § 23 at kapitalen skal forvaltes på en

forsvarlig måte i samsvar med Poolens formål og oppgaver angitt i Forskriftens § 8. Det er i forskriften gitt utfyllende regler for å sikre at midlene forvaltes på en forsvarlig måte i tråd med formålet.

I kapittel 5 i forarbeidene hvor Ny modell for naturskadeforsikringsordningen er behandlet, er følgende tatt inn i punkt 5.4 om bakgrunnen for den valgte løsningen:

«Departementet er klar over at en løsning hvor kapitalen for fremtiden avsettes i et fond, forvaltet av poolen, vil innebære noe økte kostnader til administrasjon av ordningen. Blant annet vil poolen måtte allokere ressurser til å ivareta sin forvalterrolle. Til tross for visse økte kostnader mener departementet at løsningen har flere fordeler som i sum veier tyngre. Det vises til redegjørelsen over. I tillegg vises det til at avkastningen av fondet i poolen vil legges til fondet. På denne måten vil hele resultatet av eventuelle for høye naturskadepremier komme forsikringskundene til gode. Dette vil være i motsetning til i dag, hvor avkastningen går inn i selskapene som egenkapital.»

Slik vi forstår det kan ikke Poolen, uansett hvor høy avkastning midlene skulle gi, benytte avkastningen til å dekke andre kostnader i Poolen eller benytte avkastningen på andre formål eller aktiviteter. Avkastningen skal legges til fondet og på den måten komme forsikringskundene til gode. Poolens forvaltning av midlene er således et viktig element for å sikre en trygg og forutsigbar naturskadeforsikringsordning. Formålet er ikke å skape økonomiske fordeler i skattelovens forstand, og Poolen anses derfor etter vår oppfatning ikke å ha erverv som formål.

Poolen er i Forskriften § 8 også pålagt en rekke administrative oppgaver. Gjennomføringen av disse skal gjøres av Poolens ansatte eller tjenesteytere som Poolen kan eller skal engasjere. Kostnadene til dette arbeidet skal faktureres til Poolens medlemmer basert på en fordelingsnøkkel, jf. Forskriften kapittel 6. Utføringen av disse oppgavene kan derfor i seg selv ikke gi overskudd for Poolen.

Den faktiske virksomheten som utøves

Et tungtveiende moment ved vurderingen av om en virksomhet har erverv til formål er den faktiske aktiviteten selskapet utøver.

Ordnningen med ny Norsk Naturskadepool trådte i kraft fra 1. januar 2025. Dette er svært kort tid siden, og det er ikke mulig å ta stilling til hvordan den faktiske virksomheten har blitt utøvd. Ved vurderingen av den faktiske virksomheten må en derfor kunne legge til grunn at virksomheten vil bli drevet i samsvar med vedtektene og de øvrige opplysningene som er gitt.

Institusjonens oppbygging

Som nevnt ovenfor er Naturskadepoolen en juridisk person som ikke har eiere. Selskapene som er medlemmer, har med andre ord ikke eiendomsrett til Poolens naturskadekapital. De kan bli ansvarlig for sin andel av et mulig underskudd i Poolen, men har ikke rett på noen andel av et positivt resultat, da avkastningen skal avsettes til naturskadekapitalen i Poolen. Også institusjonens oppbygging trekker etter vår oppfatning i retning av at Poolen ikke har erverv til formål.

Naturskadeordningen har et overordnet allmenntilgjengelig/samfunnsnyttig formål. Dette kommer til uttrykk ved at alle som rammes av naturskader skal få dekket sine kostnader ved dette, og at kostnadene utjevnes basert på et solidaritetsprinsipp. Det er videre klart forutsatt at ordningen ikke skal gå med overskudd. Etablering av ny Naturskadepool er pålagt opprettet etter lov om naturskadeforsikring, og er en unik innretning som det ikke finnes flere av under norsk lovgivning. Formålet med etableringen er å sikre en mer hensiktsmessig fordeling og håndtering av forsikringsutbetalinger ved naturskader, og således en trygg og forutsigbar naturskadeforsikringsordning.

Etter en samlet vurdering av Poolen har skattekontoret kommet til at Poolen ikke kan anses å ha «ervert til formål», og dermed må anses som skattefri etter skatteloven § 2-32 første ledd.

4.2.3 Vil kapitalforvaltningen i Poolen likevel kunne anses som skattepliktig etter skatteloven § 2-32 andre ledd?

Siden Poolen er unntatt fra skatteplikt, er alle inntekter som realiserer det ikke-ervertmessige formålet unntatt fra beskatning. Dersom Poolen også har inntekter fra økonomisk virksomhet som finansierer det ikke-ervertmessige formålet, er dette skattepliktige inntekter etter sktl. § 2-32 andre ledd. Forvaltning av kapitalen er imidlertid en pålagt oppgave som er en del av Poolens formål, jf. drøftelsen over under punkt 4.2.2.

Som det fremgår ovenfor er det skattekontorets oppfatning at forvaltning av kapitalen må anses som en del av det ikke-ervertmessige formålet. Poolen driver ikke annen inntektsgivende aktivitet. Det er derfor ikke mulig å skille ut deler av kapitalforvaltningen som økonomisk virksomhet etter sktl. § 2-32 andre ledd.

Det er derfor ikke grunnlag for å skattlegge deler av Poolens virksomhet etter sktl. § 2-32 andre ledd.

4.3 Er overføringer mellom Poolen og forsikringsselskapene skattepliktig/fradragsberettiget for forsikringsselskapene?

4.3.1 Innledning

Det kan skilles mellom to typer overføringer mellom Poolen og selskapene; overføringer som gjelder kostnadsutligning, og overføringer til eller fra naturskadepoolen. Den førstnevnte overføringen innebærer en skadeutligning mellom forsikringsselskapene, og denne utligningen er videreført i den nye ordningen som ble gjeldende fra 1. januar 2025. Den andre overføringen gjelder overskudd på naturskadeforsikringer som skal overføres fra forsikringsselskapene til Poolen, eller en overføring fra Poolen til forsikringsselskapene for å dekke underskudd hos forsikringsselskapene.

4.3.2 Overføringer knyttet til skadeutligning

For å komme frem til selskapenes faktiske erstatningskostnad i tidligere ordning, må omfordelinger gjennom Poolen tas hensyn til. Det vises i den forbindelse til eksempler i avsnitt 3.3 i brevet fra KPMG. Som en følge av denne omfordelingen kan erstatningskostnader bli enten mindre eller større enn det som følger av avtalene med egne kunder.

Skadeutligningen er regulert i Forskriften kapittel 5. Bestemmelsene om gjenforsikring, premiefastsetting, grunnlaget for fordeling mellom selskapene og Poolens rolle i den forbindelse, er hovedsakelig uendret. Selskapene rapporterer sine premieinntekter og erstatningskostnader til Poolen, som fordeler kostnadene etter samme fordelingsnøkkel som tidligere (markedsandel).

Hvis et selskap har betalt for lite i henhold til sin andel av skader, sender Poolen en faktura på beløpet, jf. Forskriften § 33 andre ledd. Dersom selskapet har betalt for mye, mottar det en kreditnota fra Poolen, jf. Forskriften § 33 tredje ledd. I e-post av 26. februar 2024 har KMPG besvart spørsmålet om hvordan overføringer mellom Poolen og medlemmene skattemessig behandles i dagens ordning. I svaret fremgår følgende:

«[...] selskapets inntekt beregnes som differansen mellom opptjent premie og utbetalt erstatning også hensyntatt utligningen mellom selskapene som er administrert av poolen i dagens ordning. Dermed er det selskapets andel av totalresultatet som kommer til beskatning. Dette innebærer at overføringer til og fra poolen også etter dagens ordning er gjort med skattemessig effekt for medlemmene.»

Skattekontoret legger derfor til grunn at skadeutligningen fortsatt vil være henholdsvis skattepliktig etter sktl. § 5-1 eller fradragsberettiget etter sktl. § 6-1 for selskapene.

4.3.3 Overføringer til eller fra naturskadekapitalen

Under den tidligere ordningen har selskapene avsatt overskudd på naturskadeforsikringer til naturskadekapital i eget selskap. Naturskadekapitalen tilhørte selskapet, og selskapet fikk avkastningen til fri benyttelse. Lovendringen medførte at naturskadekapitalen fra 2025 skal bygges opp i Poolen, og selskapene mister ved overføringen til Poolen, eiendomsretten til overskudd på naturskadeforsikringer, jf. natskforl. § 4 tredje ledd og Forskriften § 8 andre ledd. Spørsmålet er dermed om overføringer av overskudd til Poolen og dekning av underskudd fra Poolen er henholdsvis skattepliktig eller fradragsberettiget for forsikringselskapene.

Overføringer til Poolen

Hovedregelen i sktl. § 6-1 gir fradrag for kostnader som er «pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt». Bestemmelsen oppstiller flere vilkår for fradragsrett. For det første må kostnaden være pådratt, og for det andre gå til å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt.

I pådratt ligger at midlene må være oppfret, dvs. at overføring av midlene må medføre en reduksjon av skattyters formuesstilling, se Skatte-ABC 2024 kapittel K-4-4.1. Det følger av rettspraksis at dette vil være tilfellet dersom midlene overføres til en selvstendig juridisk enhet hvor skattyter ikke har innflytelse over hvordan midlene disponeres. I dommen inntatt i Rt. 1980 s. 162 "Braathen Safe", forelå det fradragsrett for et selskap som overførte et større beløp til et fond for de ansatte. Fondet skulle ha eget styre og være et eget rettssubjekt. Resultatet ble motsatt i dommen inntatt i Utv.1998 s. 948 "Kværner ASA", hvor det ble overført midler til en stiftelse der selskapet i realiteten hadde full kontroll over hvordan midlene skulle benyttes.

I vårt tilfelle vil selskapene overføre overskuddet på naturskadeforsikringer til Poolen. Poolen er et eget rettssubjekt, og etter at midlene er overført har ikke selskapene lenger eiendomsretten til midlene, jf. Forskriften § 8 andre ledd. Selskapene vil imidlertid minst ha flertall i organene som råder over midlene, og har dermed stor mulighet til å påvirke fastsettelse av premie, forvaltning av midlene, gjenforsikring osv., men råderetten ellers er sterkt begrenset, da det legges til grunn at avkastningen bare kan brukes til å dekke fremtidige naturskader. Selskapene har heller ikke kontroll over endringer i organiseringen, eller hvem som har bestemmende innflytelse, da slike endringer bare kan gjøres gjennom lov- eller forskriftsendring.

Skattekontoret legger etter dette til grunn at midlene er oppofret, og således pådratt, jf. sktl. § 6-1. Spørsmålet blir videre om kostnaden er pådratt for å «erhverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt». Det følger av Skatte-ABC 2024 kapittel K-4-5.1 at det med dette menes at det må være tilstrekkelig nær tilknytning mellom kostnaden og en skattepliktig inntekt eller inntektsgivende aktivitet.

Skadeforsikringselskaper som selger brannforsikring er pålagt å være medlem av Poolen, jf. natskforsl. § 4 jf. § 1 og Forskriften § 9 første ledd. Innbetaling til Poolen er dermed pålagt gjennom lov og forskrift. For lovpålagte kostnader skriver Per Helge Stoveland i Norsk Lovkommentar note 486 til skatteloven § 6-1, at for kostnader som pådras ufrivillig (som f.eks. lovpålagte kostnader) er det ikke like naturlig å snakke om formål, men det kan være mer naturlig å stille spørsmål ved om kostnadene er foranlediget av den inntektsgivende aktiviteten.

Skattekontoret legger til grunn at overføring av overskudd foranlediges av forsikringselskapenes salg av naturskadeforsikringer, og at vilkåret om å være pådratt for å «erhverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt» er oppfylt. Det foreligger dermed fradragsrett for overføringer av overskudd på naturskader det enkelte år, fra selskapene til Poolen, jf. sktl. § 6-1.

Overføringer fra Poolen

Når naturskaderegnskapet hos et forsikringselskap går med underskudd et år, skal selskapet fra 2025 få dekket sin andel av underskuddet fra Poolen, jf. natskforsl. § 4 tredje ledd.

Det følger av sktl. § 5-1 første ledd at som skattepliktig inntekt anses fordel vunnet ved blant annet virksomhet. Skatteplikten omfatter inntekter som har en tilstrekkelig tilknytning til virksomheten, som i dette tilfellet gjelder naturskadeforsikringer i forsikringselskapene.

Selskapene vil her ha et lovhjemlet krav på overføringen så lenge Poolen har tilstrekkelig naturskadekapital, jf. natskforsl. § 4 tredje ledd. Underskuddet hos forsikringselskapet er da ikke reelt så lenge Poolen har midler, fordi selskapene vil få hele eller deler av dette underskuddet dekket av Poolen. For de tilfellene at overgangsregelen kommer til anvendelse og selskapene skal trekke på egen oppbygget naturskadekapital, jf. natskforsl. § 4 fjerde ledd, vil underskuddet inngå i selskapenes ordinære resultat. Tilknytningsvilkåret må her anses oppfylt.

Dekningen av underskuddet kan også ses på som en korleksjon til forsikringsselskapets erstatningskostnader. En inntektsføring av dette vil dermed være i tråd med skattemessig behandling av omfordeling til gunst for et forsikringsselskap etter tidligere ordning.

4.3.4 Skattekontorets konklusjon

Skattekontoret har kommet til at overføringer til Poolen vil være fradragsberettiget for medlemmet, jf. sktl. § 6-1. Tilsvarende vil overføringer fra Poolen være skattepliktig inntekt for medlemmet, jf. sktl. § 5-1.

5 Konklusjon

Norsk Naturskadepool er å anse som en skattefri institusjon etter skatteloven § 2-32. Overføringer til og fra Poolen vil være skattepliktig/fradragsberettiget for forsikringsselskapene, jf. skatteloven §§ 5-1 og 6-1.

Vennligst oppgi vår referanse ved henvendelse i saken.

Med hilsen

Roar Thorbjørnsen
Underdirektør
Innsats, storbedrift
Skatteetaten

Sara Stenbeck Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.